

sygn. akt I C 2723/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

7 lutego 2023 roku

Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w W. w I Wydziale Cywilnym w składzie:

Przewodniczący: asesor sądowy Mateusz Janicki

po rozpoznaniu na rozprawie 26 stycznia 2023 roku w W.

przy udziale protokolanta Karola Redy

sprawy z powództwa (...) **spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w N.**

przeciwko **Uniwersyteckiemu Centrum (...) w W.**

o zapłatę

zasądza od pozwanego na rzecz powódki 41 748,32 zł (czterdzieści jeden tysięcy siedemset czterdzieści osiem złotych trzydzieści dwa grosze);

zasądza od pozwanego na rzecz powódki 5 705 zł (pięć tysięcy siedemset pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

I. Stanowiska stron

(...) sp. z o.o. z siedzibą w N. wniosła o zasądzenie od Uniwersyteckiego Centrum (...) w W. 41 748,32 zł tytułem rekompensat za koszty odzyskiwania należności, obliczone zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych oraz kosztów procesu według norm przepisanych (pozew k. 3-6).

Pozwany wniosł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powódki zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. Podniósł, że rekompensata nie przysługuje od każdej faktury tylko od umowy, ponadto że dochodzenie w takiej skali rekompensat stanowi nadużycie prawa przez powódkę (odpowiedź na pozew k. 332-337).

II. Ustalenia faktyczne

Strony postępowania łączyły umowy sprzedaży, zawierane w ramach prowadzonej przez powódkę i pozwanego działalności. Na podstawie zawartych umów sprzedaży, a także na podstawie tzw. zamówień z wolnej ręki, powódka zobowiązała się w szczególności do przeniesienia na rzecz pozwanego własności oraz wydania mu sprzętu i artykułów medycznych. Natomiast pozwany zobowiązał się do zapłaty ceny za przedmiot sprzedaży.

/bezsporne/

Pozwana uchybiła terminowi płatności za 248 dostaw, za które zostały wystawione faktury:

za 13 dostaw, na które zostały wystawione faktury wymagalne w kwietniu 2018 roku (poz. 1-13),

za 51 faktur, na które zostały wystawione faktury wymagalne w maju 2018 roku (poz. 14-66 oprócz 35 i 56),

za 42 faktury, na które zostały wystawione faktury wymagalne w czerwcu 2018 roku (poz. 67-109 oprócz 95),

za 45 faktur, na które zostały wystawione faktury wymagalne w lipcu 2018 roku (poz. 110-154),

za 33 faktury, na które zostały wystawione faktury wymagalne w sierpniu 2018 roku (poz. 155-188 oprócz 170),

za 45 faktur, na które zostały wystawione faktury wymagalne we wrześniu 2018 roku (poz. 189-234 oprócz 233),

za 19 faktur, na które zostały wystawione faktury wymagalne października 2018 roku (poz. 235-253).

/bezsporne, zob. nadto tabela k. 11-14 oraz faktury k. 17-290/

W ostatnim dniu roboczym marca 2018 r. (30.03.2018) średni kurs NBP euro wynosił 4,2085 zł, w ostatnim dniu roboczym kwietnia 2018 r. (30.04.2018) – 4,2204 zł, w ostatnim dniu roboczym maja 2018 r. (31.05.2018) – 4,3195 zł, w ostatnim dniu roboczym czerwca 2018 r. (29.06.2018) – 4,3616 zł, w ostatnim dniu roboczym lipca 2018 r. (31.07.2018) – 4,2779 zł, w ostatnim dniu roboczym sierpnia 2018 r. (31.08.2018) – 4,2953 zł, w ostatnim dniu roboczym września 2018 r. (28.09.2018) – 4,2714 zł.

/tabele kursowe NBP – powszechnie dostępne na stronie internetowej NBP/

W toku postępowania sądowego toczącego się pod sygn. akt IV C 194/19 przed Sądem Okręgowym w Warszawie strony, po mediacji, zawarły ugodę w przedmiocie spłaty należności powódki w zakresie należności głównej, skapitalizowanych odsetek oraz kosztów procesu, przy czym nie doszły do porozumienia w zakresie rekompensat za koszty odzyskiwania należności. W ugodzonym zakresie umorzono postępowanie, a w zakresie nieugodzonym (rekompensat za koszty odzyskiwania należności) powódka cofnęła pozew bez zrzeczenia się roszczenia.

/bezsporne, kopie dokumentów z akt IV C 194/19 k. 291-304/

III. Ocena dowodów

Stan faktyczny był bezsporny. Wynikał nadto ze złożonych przez powódkę dokumentów, które nie budziły wątpliwości sądu i nie były przez żadną ze stron kwestionowane. Co więcej, należności, za które powódka dochodzi rekompensat za ich odzyskiwanie, zostały między stronami ugodzone, tym samym z natury rzeczy zapłacone po terminie i po zawiśnięciu sporu przed sądem. Ciężar ewentualnego wykazania terminowej płatności obciążałby pozwaną.

IV. Ocena prawna

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Do transakcji między stronami zastosowanie znajdują przepisy ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (dalej: u.p.n.o.t.h.). Powódka jest bowiem przedsiębiorcą (art. 2 pkt 1 u.p.n.o.t.h.), z kolei pozwana samodzielnym publicznym zakładem opieki zdrowotnej tj. jednostką sektora finansów publicznych (art. 2 pkt 3 u.p.n.o.t.h. w zw. z art. 4 pkt 1 p.z.p. w zw. z art. 10 pkt 10 ustawy o finansach publicznych). Z kolei przedmiotem umów była odpłatna dostawy towaru w związku z działalnością wykonywaną przez strony tj. z jednej strony spółkę sprzedającą wyroby medyczne, a z drugiej – placówkę medyczną z wyrobów tych korzystającą (art. 4 pkt 1 u.p.n.o.t.h.)

Zgodnie z art. 10 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 1 u.p.n.o.t.h. (w brzmieniu z roku 2018) wierzycielowi, który spełnił swoje świadczenie i nie otrzymał w terminie zapłaty, przysługuje od dłużnika rekompensata za koszty odzyskiwania należności, stanowiąca równowartość kwoty 40 euro, którą wylicza się w oparciu o średni kurs euro ogłoszony przez NBP ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym świadczenie pieniężne stało się wymagalne.

Zgodnie z art. 10 ust. 3 u.p.n.o.t.h. uprawnienie do kwoty stanowiącej równowartość 40 euro przysługuje od transakcji handlowej. Sporne między stronami było, czy oznacza to, że pozwana winna uiścić tę kwotę od każdej faktury

(dostawy), czy też – jeśli z tytułu jednej większej umowy było kilka (kilkadziesiąt) dostaw (faktur), należna jest tylko jedna rekompensata.

W związku z tymi wątpliwościami interpretacyjnymi, dotyczącymi wykładni prawa unijnego (bowiem u.p.n.o.t.h. stanowi implementację dyrektywy (...)), sąd zawiesił postępowanie w oczekiwaniu na odpowiedź (...) na zadane w innej sprawie pytanie prejudycjalne. Wyrokiem z 1 grudnia 2022 r. w sprawie C-419/21 (...) orzekł, że art. 2 pkt 1 dyrektywy (...) należy interpretować w ten sposób, że zawarte w nim pojęcie 'transakcji handlowych' obejmuje każdą kolejną dostawę towarów lub każde kolejne świadczenie usług w wykonaniu jednej i tej samej umowy, z kolei art. 6 ust. 1 w zw. z art. 4 ww. dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji gdy w jednej i tej samej umowie przewidziano kolejne dostawy towarów lub kolejne świadczenia usług, przy czym zapłata za każdą z tych dostaw lub za każde z tych świadczeń powinna nastąpić w określonym terminie, minimalna stała kwota 40 EUR stanowiąca przysługującą wierzycielowi rekompensatę za koszty odzyskiwania należności jest należna z tytułu każdego opóźnienia w płatności.

Ponieważ w zakresie wykładni prawa unijnego wykładnia dokonana przez (...) jest dla sądów państw członkowskich wiążąca, a stosowane w niniejszej sprawie przepisy stanowią prostą implementację dyrektywy, sąd powyższą wykładnią jest związany. Mając to na uwadze, opierając się na ww. wykładni, zasądził od pozwanej na rzecz powódki rekompensatę od każdej z faktur (dostaw), co do których pozwana uchybiła płatności.

Sąd, będąc związany żądaniem pozwu (art. 321 § 1 k.p.c.), którym powódka dochodziła rekompensat (wszystkich 248) wg kursu z 30 marca 2018 r. (4,2085 zł) tj. w kwocie 168,34 zł, co dało dochodzoną pozwem sumę (41 748,32 zł), choć w kolejnych miesiącach średnie kursy euro były wyższe, zasądził należność zgodnie z żądaniem pozwu.

Zarzut pozwanej nadużycia przez powódkę prawa nie zasługiwał na uwzględnienie. Należy mieć na względzie, że art. 5 k.c. stanowi normę o charakterze wyjątkowym. Jak się powszechnie uznaje, nie można jej stosować celem korekty prawa. Tymczasem podniesiony przez powódkę zarzut zmierza de facto do skorygowania prawa w kształcie wynikającym z wiążącej wykładni (...), tak żeby wprawdzie powódce przysługiwało roszczenie w kształcie wynikającym z judykatu (...), ale jednak nie mogła tego swojego prawa dochodzić. Należy mieć na względzie, że powódka dochodzi swojego prawa właśnie w takim kształcie i celu, w jakim prawo to zostało ustanowione i przewidziane. Brak podstaw, żeby przypisać powódce nieuczciwość czy nierzetelność, w szczególności, żeby celowo rozdrobniła swoje dostawy. Nie można też abstrahować od trafnie wskazywanego przez pełnomocnika powódki celu regulacji, jakim jest również zniechęcanie dłużników do opóźniania się z płatnościami. Należy mieć na względzie, że opóźnienie się nie z jedną, tylko z kilkuset płatnościami, nie może stanowić okoliczności łagodzącej. Zważyć też należało, że mnogość zaległości stanowi dla wierzyciela niewątpliwie dodatkowe obciążenie, chociażby z uwagi na konieczność jego monitorowania i przeciwdziałania przedawnieniu.

Zarzut powagi rzeczy ugodzonej był niezasadny w stopniu oczywistym – ugoda nie dotyczyła rekompensat z art. 10 u.p.n.o.t.h. tylko pozostałych roszczeń dochodzonych w postępowaniu przed Sądem Okręgowym, co w ugodzie jednoznacznie (celem wyeliminowania jakichkolwiek wątpliwości) zastrzeżono.

V. Koszty procesu

O kosztach sąd orzekł w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik procesu stosownie do art. 98 § 1 i 3 k.c. Pozwany jako przegrywający obowiązana jest zwrócić poniesione przez powódkę koszty, na które złożyły się: opłata od pozwu (2 088 zł), opłata skarbową od złożonego dokumentu pełnomocnictwa (17 zł) i wynagrodzenie adwokata stosownie do § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie (3 600 zł).

Wniosek pozwanego o odstąpienie od obciążania kosztami procesu (art. 102 k.p.c.) nie zasługiwał na uwzględnienie. To postawa pozwanego wygenerowała poniesione przez powódkę koszty. Co więcej, przedmiotem niniejszego procesu jest właśnie rekompensata za koszty odzyskiwania należności. Skoro sąd zasądził od pozwanej rekompensaty za koszty odzyskiwania należności z tytułu dostaw towarów, to niekonsekwencją by było, gdyby z kolei kosztów „odzyskiwania tych rekompensat” pozwany nie zwrócił powódce. Należy bowiem mieć na uwadze, że pozwany ponownie mimo

istniejącego zobowiązania należności tych powódce nie płacił, i to nawet po wyroku (...), który nie daje pola do dyskusji co do zasadności roszczeń powódki. Należy też mieć na uwadze, że szpitale tak jak wszyscy inni dłużnicy muszą terminowo płacić swoje zobowiązania. Co nie budzi wątpliwości, szpitale również są objęte ustawą o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych, co wynika wprost z przepisów tej ustawy, z których część *expressis verbis* odnosi się do „podmiotów leczniczych” (por. art. 4 pkt 3 i 4, art. 5, art. 8 ust. 2 i 4a). Państwo, które zdecydowało się na nadanie podmiotom leczniczym osobowości prawnej, nie może w ten sposób kredytować działalności leczniczej w publicznym sektorze kosztem sektora prywatnego. W ten sposób państwo, które regularnie znajduje środki na coraz to nowe transfery społeczne czy inwestycje publiczne, mogłoby nadając osobowość prawną kolejnym jednostkom budżetowym (szkołom, urzędom etc.), a następnie nie zapewniając im należytego finansowania, kredytować ogół swojej działalności kosztem sektora prywatnego, co jest niedopuszczalne. Państwo, żeby uzyskać środki z sektora prywatnego, musi wyemitować obligacje na tyle rentowne, żeby znaleźli się chętni do finansowania działalności państwa, ewentualnie ściągnąć te środki w formie danin publicznych wprowadzonych przepisami o charakterze generalnym i abstrakcyjnym. Nie jest szczególnie uzasadnionym wypadkiem w rozumieniu art. 102 k.p.c. fakt nadania szpitalom osobowości prawnej i niedofinansowanie ich przez państwo.

Zarządzenia:

1. odnotować uzasadnienie;
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powódki adw. N. oraz pełnomocnikowi pozwanego r. pr. B. przez umieszczenie w portalu informacyjnym.

W., 28 lutego 2023 roku asesor sądowy Mateusz Janicki